Nr. 47. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 29|17 Iuniu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tas'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

† Scire trista.

Dr. **Joane Bobu,** profesoru de istori'a bescericésca si dreptulu canonicu in seminariulu archidiecesanu, asessoru venerabilului consistoriu metropolitanu din Blasiu, notariu protopopitului locului, editoru si redactoru „foiei administrative archidiecesane", unu barbatu plinu de talente eminente, plinu de zelu si activitate incordata si intru aperarea stimei si onórei natiunii, statu pe campulu publicitatii catu si cu or-ce alte ocasiuni; unu neobositu luptatoriu, corespondinte impartiulu alu „Gazetei Transilvaniei," ma si alu altoru diurnale d. e. alu „Romanului" sub liter'a B. si D. C.; multu stimatu colucratoriu indiestratu cu o amóre rara si zelu netiermuritu catra natiunea, clerulu si bescerie'a romanésca, provedutu cu ss. taine repausà in Domnulu in 21 Iuniu la 11 3/4 inainte de amédia 1867, verst'a barbatiei, spre adenca durere si doliu alu clerului si natiunii. Memoria eterna!

Restaurationile municipale.

Se voru face si in marele Principatu alu Transilvaniei catu mai curendu. Póte fi ca pana candu scriemu noi acestea respectivele dispusetiuni guberniale se voru si publicá. Pana acum scimu atata ca temeli'a reorganisationii comitateloru va fi cu óresicare modificationi totu in structiunea provisoria data pentru Transilvani'a in urmarea prea naltei decisiuni ces. reg. din 24 Martiu 1861. Acea instructiune consta din 20 punete. Va fi bine cá se o recitésca fiacarele. Adica restaurationile municipale de acum inca voru fi érasi totu numai provisoria. Voru fi conchiamate totu comitetele municipale compuse in 1861. Aceleasi in tienuturile mai mari sunt compuse din cate 100 membrii, éra in comitatulu Alb'a de susu districtele Fagarasiu si Nasaudu numai din cate 50.*) Nu scimu déca in districtulu Fagarasiului voru fi representati si cei 25 mii locuitorii din cerculu Branu, carii numai in 1862 se incorporase dela Brasiovu la Fagarasiu, séu ca acelu cercu va remané intre dóua scaune cá si Sacelele (Siepte-sate din cele mai mari). Membrii comiteteloru au se despuna juramentulu cá representanti si locuitoriloru din municipiu. Cea dintaiu tréba a fiacarui comitetu va fi cá se aléga pre toti acei deregatori municipali, asupra carora li se recunósce dreptulu de alegere, pentruca nu toti amploiatii cadu sub alegere, ci subalternii sunt denumiti prin prefectulu, carele érasi erte denumitu de catra Monarchulu. Inse nici alegerea nu este libera asié, in catu comitetulu se'i la ori de unde va voi elu, ci acelasi este redusa cá si in assime dupa Regulativele din 1805, cá si in Ungari'a la o simpla candidatura, pe care o face prefectulu pentru fiacare postu; elu adica propune cate 3 pana in 5 candidati, dintre carii comitetulu alege pe cate unulu. In acestu modu pe o parte se mai evita sparseturile de capete, éra de alt'a se incerca o combinatiune intre vechiulu dreptu municipalu si intre respundietatea ministeriala.

Cititorii nostrii cunoscu opiniunile nóstre despre municipiu. Noi tieneamu si vomu tiené in tóta viéti'a nóstra cu aceia, carii in respundietatea ministeriala nu vedu nicidecum si nicidata garanti'a de ajunsu pentru libertatile publice, ci o cauta pe acésta adesea mai multu in drepturile si in viéti'a municipala, precum o cauta si o gasescu totudeauna de ex. Anglii. Mi-c'a natiune sasésca din Transilvani'a are se'si multiamésca ecsistinti'a sa nationala si solidara in prim'a linia institutiuniloru municipale, pe care le decopiase dupa ale anticiloru Romani, din nefericire date pe catuva timpu uitarii de coloniile romane din acestea tieri.

Se intielege si nespusu, ca instructiunea din 1861 nu este vreunu modelu de organisatione municipala, precum nu sunt nici legile de mai nainte privitóre la acestea; ci tóte acestea ele sunt totusi unu terenu, de pe care orisicum totu esci in stare de-a sti spara o suma de interese si a pregati pentru viéti'a municipala unu viitoru si mai bunu.

Se spune ca candidatiunea se va pastra numai in comitate, éra Secuii voru alege de-a-valm'a. Causele cá si scopulu unei asemenea mesure inca s'ar pricepe fórte bine.

Din unele foi maghiare putemu incheié pe siguru, cumca competentii la deregatorii voru esi in Transilvani'a precum s'o vediutu si in Ungari'a, cate fiundia si érba. Competentii romani voru fi relative cei mai putieni.

Nu ca dóra amu vedé nu sciu ce mare fericire a parte deregatorii publice in dilele nóstre, cere inse nu numai interesulu nostru nationalu, ci póte dóra mai multu alu patriei, alu securitatii publice, cá statu dónii prefecti catu si oo. comitete alegatóre ne 'si puna tóte silinti'a intru a 'nsainá la deregatorii publice pre toti romanii cunoscuti si de capacitatea si de onestatea loru, cum si se se prea feresca s'i inlocui numai sub pretestu de simtiemente politice asié si pe dincolo cu nisce ómeni de unu trecutu problematicu si de capacitate nimenui conoscuta. Se nu o patia precum o su patitu in mai multe parti ale Ungariei, pre unde alegatorii acum dupace este prea tardiu, isi inhólba ochii si se mira ca ce au alesu.

Suntemu de parere, cá dela nóuale adunari municipiale se nu remana déca numai se póte, nici unu membru de nationalitate romana, ci se mérga toti regulatu si se dee a'si apará interesele loru municipale, comunale, nationale s. c. l. pre catu le sta deschisu acolo terenulu de activitate. Acesta este terenu legalu, carele ni se deschide aici acasa la noi, prin urmare suntemu datori si in dreptu a ne folosí de elu fara a mai astepta dile mai bune.

G. Baritiu.

Brasiovu, 20. Tergulu de anu si anu mitu tergulu de vite din 25—6 Iuniu a fostu de mediocru. Parechea de boi se aflá cu 30, 60 si 100 fr. v. a.; vacele cu 10, 18, 24 f.; ér' caii unulu cu cate 40, 70 pana la 100 f.; caii de lucru cu cate 200, 300 si 500 f. Din Romani'a se aflara cai de vendiare, inse pré pucini cumparatori. Diu'a tergului din 27 a fostu mai pucinu de catu o marturia bun de septemana. Pe longa acést'a mai curse si plóiea de demaneti'a pana sér'a. Omnii incepu a si impuciná trebuintiele finduca tempulu este greu si sarcinele lui nesuportabile. Apoi monet'a inca s'a fórte impucinatu.

Valcele, 24/12 Iuniu, Domnule Redactoru! La corespondinti'a din Valcele publicata de DV-stra in Nr. 45 alu Gazetei era bine déca corespondentele dv. intrebá pe fostii ministrii de resboiu din Romani'a, ca ce s'a facutu acelu postavu rosiu frantiozescu adusu pentru armata in dilele ministriului E. Florescu si platitu cu patrudieci mii galbini, pentruca mie mi se spune cumca armatorii ministrii de resboiu séu ne avendu la mana inventariu regulatu, séu de l'au avutu dandu'lu uitarii, su parasitu acelu postavu in magazine fara nici o grija, pana candu moliile in o parte 'lu facura ciuru, éra alt'a s'a putreditu fiindu puse la locu umedosu.

Insinte cu doi ani unu francezu luminatu care si elu se aflá in armata dise intr'o mica societate de cinci barbati, intre carii eram si eu: „Cá francezu a si dori cá se intre catu se póte mai multi bani in Franci'a, éro cá omu aflu ca este o mare nesocotintia a introduce colórea rosia la armat'a romanésca. Acea colóre avendu se fia trainica, trebue se se faca din crapu, o planta care in Franci'a se cultiva in adinsu cá oricare alt'a domestica, din care causa acolo si este mai eftina; pentru romani inse e focu de scumpa. Éra de vei lua o colóre rosia ce se duce curendu si de sóre si de plóia, apoi uniforma mai urita ca cea romanésca n'ar mai fi alt'a; in totu casulu bani aruncati in noroiu.

Provocati pe foile din Bucuresci cá se céra pregatirea unui inventariu acuratu despre intregu materialulu ce se afla in magazine spre a se impartasi camerei si senatului la timpulu seu. —

Ve mai rogu ca se diceti „Romanului" se publice numele acelora negutiatori, carii vendea marfa de un'a mlie si dau la man'a amploiatului contu saldatu pentru dóua mii, candu elu nu este siguru ca i se va numera nici macaru un'a mie. Candu óre voru avé negutiatorii curagiulu de a face resistentia la astfelu de obrazniciri si a respinge pe astfelu de ciocoi? Ecá cum se jáfuia tesaurulu tierii nóstre!

In dilele Domnului Cuza se mai descoperise intre altele inca si o insielatoria colosala pe la drumurile asternute. Cativa intreprenori facea prismele din pamentu, éra apoi numai catu le coperia cu pétra pe deasupra din care pricina asemenea drumuri se afla totu deauna instare ticalósa. Nu scimu déca dn. ministru de acum alu lucrariloru publice a reflectatu la acea impregiurare; in totu casulu 'amu puté incredintiá, ca de nu va calatori insusi cá se cerceteze prismele in persóna, va remané insielatu si dsa cá multi alti ministrii carii au fostu si s'au dusu.

„Romanulu," se róge si pe dn. generalu Adrianu, cá se cerceteze mai adesea casarmele si se guste mancarea soldatiloru.

Era dn. ministru alu instructiunei publice se 'si ia ostenél'a a visita pansionatele mai nainte de vacantia. — Dn. ministru institiei se nu'si uite a visita catu mai curendu temnitiele si a cerceta tóte dosariele loru. —

Ploi'a si recél'a estraordinaria m'a strimtoratu intre patru pareti; de cura nu póte fi vorb'a, statu se murimu de uritu. Bucurescénu.

Gherlá, 1867

Cine a suferitu óre insielatiune in causele urbariale, Proprietarii ori tierenii?

Foile maghiare si unii deputati in dieta facura mare toiu, ca in deslegarea relationiloru intre fostii proprietari si urbarialisti proprietarii au suferitu la judeticle urbariale dauna si insielatiune. —

Sermane poporu ardelenau! unde ti-ai castigatu atata influintia se terorisezi pe respectivii deregatori cá se faca in favoreassa insieletiuni!

In tóta lumea e cunoscutu, ca in procesele dintre domni si omeni seraci in casuri dubie dreptatea e pe lunga domnu, si numai la noi se fia din contra, unde gemu tóte deregatoriele sub influintia aristocratica! Durere, ca usulu de tóte dilele ne-a adusu la acea convingere, ca neci noi nu suntemu mai buni, ma suntemu mai rei cá altii. Omulu seracu la noi acumu nici ca mai cuteadia a incepe procesu in contra veru unui domnu. Cá se ne convingemu despre aceasta se tienemu o scurta revista preste re-

*) In Fagarasiu mai tardiu s'a imultitu.

latiunile dintre proprietari si poporu dela eliberare pana astadi.

Proprietarii, cari au presciutu eliberarea coloniloru, de tempuriu au facutu si pregatirile, cá se nu sufere dauna, au luatu mai multe mosii góle; de pre altele au scosu pre coloni cu putere. Padurile si pasiunele ce erá mai de multu comune, dupa voinți'a loru le-au impartitu, dandu si comuneloru cá din doru cate o bucatica. —

Dupa eliberarea din 1848 a ajunsu revolutiunea unguresca la putere. Chiaru si acestu periodu lau intrebuintiatu multi proprietari mari si mici, cá se stórca cu amenintiarea honvediloru si önkényteseloru dela infricatii de tiereni adeverintii si contracte, ca suntu servitori conventionati ori arendatori etc. . . . . .

In acestu tempu, candu proprietarii au scosu de pre Comunele nevinovate despagubire indiecita pentru daunele suferite prin altii, nu va dice nimenea ca au insielatu tierenii pre proprietari.

Subu tempulu provisoriu pena la crearea tribuneleloru urbariale in causele urbariale nu s'a facutu alta, decatu ca s'a sustienutu status quo, eara cá ce status quo au sciutu proprietarii se-si castige, acea nmu vediutu mai insainte. Nu se póte dara afirmá necí atata, ca in tempulu acesta se fia suferitu proprietarii insielatiune, ba din contra in acte judecatoresci amu vediutu casuri si suntemu in stare a ne legitimá cu casuri speciale, candu atunci unii subcomisarii au indreptatu posc'a la peptulu tieranului si astfeliu l'au silitu se suscria contracte de servitiu. —

Cu crearea judeteloru urbariale s'a inceputu in mesura mai mare si suferintiele tieranilor. Sedusi de advocati necredintiosi ori terietori nepreceputi, au urditu procese cati pentru unu locu cuprinsu prin proprietari si au scapatu inca pre usioru, candu si au mancatu numai doi boi. — Nu se potu plange proprietarii nice de catu in contra judecatorieloru urbariale, ca-ci precumu e cunoscutu, acele tribunale in cea mai mare mesura au fostu compuse din proprietari unguri, nici decatu n'au avutu increderea poporului si de aci óesele renitentii si opuneri cu deosebire in causele comasatiunei.

Pasiunile si padurile comune, din care-si luara parte proprietarii, de multu au inceputu a le segregá; drepturile tieranilorn din lips'a advocatiloru de incredere nu s'au aperatu nici nu s'au observatu. — Adese ori s'au denumitu de curatori pentru comune chiaru deregatorii de curte ai respectiviloru contrari. Din 10 procese urbariale abia au castigatu tieranii 1—2, si totusi se plangu foile meghiare, ca pre proprietari i-au insielatu. Dar' acesa ce este? candu cate unu proprietariu a primitu despagubire dela statu pentru cutare mosia si totusi a mai avutu cutedziare a incepe pentru ea si procesu in contra bietului tieranu?

Venit'a dupa aceste nefericit'a epoca dela 1861

Proprietariloru ajunsi la putere le-a fostu pre a longu a asteptá regularea urbariala, au denegatu comuneloru urbariale dreptulu de pasiunitu si esercitiuiu servitutiloru silvanale, cari competu acelora chiaru si dupa puntele regulative pentru urbariu de insainte de anulu 1848. —

Comunele fora succesu au cerutu la deregatoriele administrative de atunci aperare in posesiune, caci siefii si membrii acelora 'erá adesecri chiaru insii proprietarii. Urmase de aci, ca tierani cari nu-si au potutu castigá aparare in dreptu pe calea legala, au cugetatu ca nu voru pecatui, déca si-voru sustiené dreptulu cu puteres. De aci multele violentie provocate prin proprietariu cu deosebire pre pamentulu nelocuitu de romani in Secuime.

Pre alti urbarialisti, cu deosebiree pre servitorii rescumperaveri fora procedura i-au arunucatu din case, si au datu astufeliu statului o ceata de proletari.

Astfeliu de casuri nu dicemu ca au fostu preste totu, dara multe s'au intemplatu.

Subu sistem'a Schmerling-Nadasdiana precumu scimu ca judicatoriele comitateloru si cele din Secuime au fostu compuse cu preponderanta maioritate de unguri, in contra carora catu atinge simpatia catra cau'a proprietariloru, nu póte face nice unu proprietariu esceptiuni

Vediutamu cele mai mari anomalii acoperite subu velulu §§loru reu interpretati, triumfandu. De es. tieranulu A. urditu a contra contelui B. unu procesu, in care a doveditu, ca cutare locu ce se tiene de mosi'a lui din anulu 1832 incóce pena la fauru 1849 la avutu in posesiune, a platitu contribuitune, a facutu servitiu urbarialu pentru elu etc. Contele B. respunde, ca dreptu pentru elu nu ocupatu locuiu dela tieranu, ca elu in 1849 au ocupatu locuiu dela tieranu, dara ce cumu dovedesce conscrierea cutare la dara pre cumu dovedesce conscrierea cutare la dara pre cumu dovedesce conscrierea cutare la fosta de 20 jugere si fiindca si astadi fora locuiu acela este gere si fiindca si astadi fora locuiu acela este de 20 jugere 'lu respinge cu actiunea

Ori d. esp. dela unu tieranu in an 1860 a cuprinsu proprietariuiu locuiu; incependu elu a cuprinsu pentru reintórcerea locuiui, s'a facutu procesu pentru reintórcerea locuiui, s'a facutu procesu sentintia, cá nu numai se respinga cu sotiunea, sentintia, cá nu numai se respinga cu sotiunea, dara este datoriu a dá si acele locuri (care n'au fostu in procesu) proprietariului. Scimu mai multe asemnea casuri cari legea de presa sumulte asemnea casuri cari legea de presa sumulte asemnea casuri cari legea de presa sumulte

de trei mii fr. v. a. Denumirea unei eforie scolare prin D. Consiliariu de Scóla acum de doi ani, denumite cu scopu, că se aduca in evidentia ratiunile si ingrijindu-se de ulteriora prosperare a fondului se insinteze cass'a scolare, ne mangeiea cu sperantî'a, ca va lua sboru mai mare acésta salutaria intreprindere pentru cultur'a tenerimei romane. Inse durere, ca dupa cum suntemu informati, laudat'a eforia pana in diu'a de astadi n'a avutu neci macar curagiulu de a face transpunerea acteloru tienetória de acele venite scolari. Déca eforî'a acésta, care are si responsabilitate morale insintea forolui opiniunei, va amana a 'ri implini misiunea fora a'si dá la lumina pedecele, peste care n'a potutu trece la implinirea incredintatei lucrari, ea se va privi că convinovata si responsabila de orce urmari daunatióse tondului scóleloru. Acésta se nu o lasa din vedere on. Eforia.

Mai multi din giorulu Reginului.

Necrologu. Margan Juniu. In 29 Maiu pre la 7 óre demanetia se mutà la celea eterne piulu si meritatiu parochu em. alu Margaului Senior Joanne Ungurn in etate de 67 ani ec' alu preotiei alu 33 lea.

Meritele acestui raru preotu, pre langa acea ca au datu prunciloru sei un'a educatione exemplare — mai sunta si acestea — ca ce densulu in decursulu celoru 18 ani s'a luptatu cu possessorii ne'ncetatu, cu cei mari dein pregiuru pentru padurile dein hotarulu Margaului, ce se nesuescu ale rapî dein manile miserului poporu. Densulu cu unu zelu si iubire nespusa catra turm'a incredintiata pastoririei sale s'a pusu de multeori in periclu si au provediutu si cu acestu factoru necesariu, rusinandu pre inimici. — Repausatulu s'a consacratu cu totulu spre benele si fericirea turmei sale, panace in urma obositu de adencele batranetie si infrantu de lupte grele adormi in Domnulu. Deplangulu fiii sei de impreuna cu doióra loru mama precum si toti poporenii, că pre unu parente blandu si bunu, caci in tr'ensulu s'a lipsitu de unu preotu pietosu care erá paratu totu deauna a succorge indigientieloru loru spirituale. Ma si preotimea prein mórtea densului au perdutu unu confrate zelosu in portarea sarcineloru pastorale.

Osementelei fericite s'au asiediatu la cas'a eternitatiei in 1 Iunie cu una solemnitate alésa recerut'a unui preotu. Fia i repausulu linu si memoria eterna!

UNGARI'A. Pest'a 25 Iuniu. Inca totu se tienu siedintîe pe tóta diu'a. In siedinti'a de eri Dr. Hodosiu face propunerea, că ordinatiunile si legile de pana acum emise in caus'a limbeloru se se sustiena pana la definitiv'a regulare. Pentru propunerile regularii iustitiei se alese unu comitetu.

Romanu face una interpelatiune in causa Archiepiscopului si Metropolitului Siuluiu, pentru care se facura incercari pentru a i se paralisá activitatea oficiului. Iacobu Ranicher se denumi consiliariu de sectiune la ministeriulu de cultu si instructiune.

Denumiri s'au facutu in Transilvani'a; Concipistîlu dela r. gubernîu transilvan. Ladislau Tamas cu resc. prea. din 19 Iuniu e denumitu capitanu. Cav. Puscariu pe langa salariulu avutu e pusu in disponibilitate.

Albert Horváth, judele regiu supr. din scaunu Muresiu-Osiorheiului se puse in statulu odihnei pe lunga salariu si recunoscinti'a de merite si in locu'i se denumi provisoriu deput. Michaile Mikó.

Comiti'i s. Georgie Pogány in Alba inferiore, Augustinu Ladai in A. superiore, conte Franc Béldi in Com. Cuculuiului, Br. Georgiu Kemény in com. Turdei, Br. Daniele Bánfi in Dobocá, Cap. Alecsandru Bohetielu in district. Nasaudului, Antonu Mikó in Csik, cont. Dionisiu Kálnoki in 3 scaune, Gr. Béldi in a Ariesiului se lasara in posturile loru, acesti din Secuime provisorie, ceilalti se confirmara in postorile loru.

Propunerea lui Tisza in dieta, că honvedii veduvele si orfanii loru se se spriginesca si pre mieze din medilócele tierei, a cadutu ce e dreptu cu maioritate de vreo 200 votori; cu tóte acestea honvedii totu se vedu premiati si spriginiti atatu prin darulu de incoronare catu si prin licentî'a de a constitui reuniuni de honvedi. Reuniunea capitala din Buda-Pesta s'a si constituitu in 23, in adunare generala, alegundusi presiedinte pre generalulu de honvedi Moricz Perczel, 2 v. pres. pre colonelîi de honvedi Beniczki si Horváth, ér' intre membrii se alesera si transilvaneni, c. Olivier Bethlen, N. Bethlen, Lad Makray, Lud. Pap si Greg. Tary. Dorimu se scimu si cuprinsulu s'atatoloru, care s'au primitu. Reuniuni de honvedi in Ungaria si Trannia se afla pana acumu constituite 37, dar' noi se nu uitamu, ca arm'a reuniunei confunda feriulu.

Miletich si mai reinoi intrebarea asupra propunerii sale, candu se voru luá insainte decisionile congresului serbescu, si primi respunsu, ca numai dupace se va readuná diet'a. Cestiunea nationalitatiloru inca nu vré se iésa la ordines diilei; ér' proiectarea dep. Miletich, că la proiectulu relativu la ajutorarea honvediloru se se adauga si rogatiunea, că se se ajute si serbii din fundoriile tierei, cei ce s'au luptatu din 1848 nu placù. Dar' de cei 40 mii romani cadiuti in 1848 cate veduve si orfani striga resplatire si ajutória!

Rescriptele despre desfiintiarea dieteloru dela Clusiu si a celei de Sibiiu dimpreuna cu cele decise in acésta din urma au esitu publicate in diurnalele maghiare. — —

CROATI'A. Zagrabia. Iritatiunea croatiloru ajunge la culme. Comisariulu din Fiume Csch a scosu din postu pe unu vicispanu croatu nationalu anume Voncina si pe judele scaunalu Padavic, finduca se straduiru a tiené ordinea in contra anarchiei. Vicispanulu se adresédza in diurnale catra comisariu, ca devenindu cumva necesarie nesce mesuri strasordinarie pentru sustienerea ordinei elu lu va scosá atatu la Mai. catu si la natiunea maghiara, ca a provocatu singuru vandalismulu si ur'a croatiloru si a Europei. Agitatorii maghiari se afla si in Sisek, dupa cum scrie „Zukunft."

Cronica esterna.

ROMANI'A. M. S'a Domnitoriulu va calatori la Parisu. Pe gen. Golescu la tramisu la Odesa spre a salutá pe imperatés'a Rusiei. Pentru Parisu s'a denumitu agentu alu Romaniei Winterhalder.

— Astadi, in 7 la 4 óre séra, Altetia S'a a ajunsu la Sulin'a, unde a fostu primitu de Pasia de la Tulcea, de dnii consuli, membrulu comisiunei dunarene si de toti functionarii civili si militari, A. S. a visitatu tóte lucrarile portului, si a primitu pe toti consulii in cas'a comisiunei dunarene. Sér'a, totu orasiulu si bastimentele de resbelu au fostu splendidu iluminate; tóte familiile notabile ale orasului au venitu pe bordulu vasului la Magicienne spre a visita pe A. S. Batelulu austriacu care a scompaniatu pe A. S. a fostu splendidu iluminatu.

M. S. domnitoriulu pornindu din Galati luni diminetia la 4 óre cu vaporulu francesu la Magicienne, a mersu la Tulcea, de acolo in Sulina, de unde intorcundusse la Ismailu a fostu primitu cu celu mai mare entusiasmu, trecundu directu la Chilia, de unde asta séra s'au inturnatu érasi in Ismailu, unde se si gassesce.

Esterne. — Prin decretu cu data de 29 Maiu, d. Henric Winterhalder este numitu representante alu guvernului romanu la Paris, cu misiunea numai d'a sumna obligatiunile definitive ale imprumutului de 18.500,000 franci, contractatu cu cas'a Openheim-depotu si C-nia.

Domnulu Redactoru!

Impresiunea ce facù asupra 'mi articululu publicatu in diurnulu Dv. Nr. 44, supt rubrica „Valcele" nu o potiu trece cu tacere.

Pena astadi am creditatu cu starmintia, ca „Gazeta" este singurulu organu adeveratu nationale si vergîna de ori ce polemica vatamatória intereseloru Romaniei; asta-di indrasnescu a ve observa, ca „Gazeta" a calcatu pe unu momentu principiale sale, publicandu séu lasandu a se publicá fapte cu totulu basatórie si pline de erori.

Nu sum aparatoriulu „Trompetei" nici alu „Perseveratiei", directorii si redactorii acestoru foi sunta destulu de ageri spre a respunde pirei adose. Tient'a mea unica este de a aparà blamulu acela nationalu si infierarea ce voesce redicatulu corespundente, a depune su fruntea Guvernului actuale alu Tierei.

Ingeniosul autoru ne da numele de Ungro-Valachia, si crede a fi spiritualu cu acesta nuoa calificare! Erore, o mie de ori erore.

Caus'a nationala a Romaniloru in genere si din tóte unghiurile, nu se póte compromite prin nesce simple publicationi, nu, din contra, aceste aducu lumina in desbatere. Caus'a nationala se compromite ori unde va fi tacere de catra cei potenti séu de catro egoisti, cari de frica se nu pérdis turt'a pregatita de ei, pentru ei, se silescu a orbi si a opri pe multimea din sboru-lu seu naturale. Aici s'afla primedia, aici s'afla tradare, ca ci pentru mine unulu, a publicá este a luminá; a nu vorbi, a nu scrie, este de a conspira, adica a tradá.

Unii voru dice: esti indirasnetiu! Eróre, eu sumu constatoru de fapte, inbitoru de adeveru, si nici o data nu voiescu a loví seau a provocá din singur'a placere de a complacé ideilor cutaruia s'au cutaruia. Simtiementulu nationale este unu ce sacru, unu ce divinu; intr'unu cuventu, elu negresce, candu nu arde, si arde, candu s'aprinde.

Spiritualulu autoru ne dice: „Acei a caroru tierra esta conoscuta sici numai subtu numele istorico de Ungro-Valachia, voru se dé ajutoriu altora, pre candu unitatea statului nostru romanescu érasi este amerintiata (?!), pre candu tesaurulu tierei este desiertu pana la o lasceia (?!), pre candu partidele se sfasiie din nou cá fiérele selbatice (?!) etc etc.

Frumosu, tare frumosu, si „Gazeta" cu onestulu seu „Redactore" a priimitu séu a lasatu a se publica aceste renduri; si „Gazeta", dicu, a permisu cá calumni'a se fia libera a ataca si a lovi pe o sóra, ce dicu, pe o mama*)

Nu, starnesce-nu inca a crede ca „Gazet'a" a fostu surprinsa; eu sumu siguru, ce ca o va rectificá, caci sintiementele ei nationale sunt conoscute.

Dar' eu datorezu a combate pe istoriculu autore dicundu'i: „nici odata Romania n'a voitu nici voiesce, nici va voi a compromite santien'a causii nationale, nu numai a ei si a consangeniloru ei, dar, inca mai multu a or cui poporu fara de esceptiune, care ar voi a scutará unu jugu nemeritatu. Romani'a respecta tratatele sele si pe vecinii sei; inse Romani'a autonóma pledéza causa s'a, a consangeniloru sei si a popórsloru asuprite.

Nu prin fortia brutala ci prin descrieri adeverate, prin amintiri, prin publicari de memorande catre lumea civilisata. Esca ce face Presa de d'incolo de Carpathi**), ear' guvernulu Romaniei este onestu, prudentu, probu, politicu si plinu de tactu, culegatoriu de dorintie; dar nu precum 'lu califica ingeniosulu autore, candu descrie starea deplorabila a tierei, lipsita de ori ce media spre a face facia datoriiloru sele.

Bolnavu si fostu, spirituale correspundinte; Bolnavu si fostu candu si scrisu acele renduri de la Valcele. Próste ape sunt acele pentru tine, reu au facutu doctorii tei, mai bine faceau a te recomandá la una din cele mii de case de sanatate ale Europei, spre a mantui tiera cu totulu si a o lipsi de niece ómeni care regretandu trecutulu abusivu, vinu mereu a atacá presentulu, care este preservativu si plinu de unu viitoru glorios si prosperu.

Eu unulu nu mi facu ilusiuni, in versat'a mea acésta nu mi este permisu, dar' asetienu ca: intr'o epoca de transitiune, intr'o epoca de reformare, suntu cu adeveru lipse momentane, dar' nu ucidatóre precum o arata pan'a calomniatóre si morbósa de la Valcele.

Minune inse, ingeniosulu autore lasa pe data terenulu politicu, si arata ran'a s'a personala, egoista, desbracata, si vorbesce „de liferanti adica de contracte, de furnisori, cari nu sunt platiti pe data, si astepta 5—6 luni pana se li se numere banii de la ministeriulu de financie, si atunci cu scadieminte greu simtite.

Bravo, jupane, bravo, patrióte, dar' nu te gandesci ca prin cuvinte date atasi: 1o pe gu, vernulu si al 2a pe toti functionarii financiali si cutedi a nu te subsemná, candu pres'a este libera si guvernulu promptu a pedepsi or' ce abusu de putere!

---

*) Ah! sermana mama! Cati trasi si impinsi abuzésa de glorioslu teu nume, numinduse fi tei, candu cérca ati infige pumnariulu si a'ti vinde victoriulu ca iuda! „Gazeta sta la sentinel'a ta cu ea destainuesce relele mare dorere; dar' inalta orce perga de fapte bune cu bucuria; descopere relele audite numai se fii de timpuriu ferita de curs'a loru, contribuindu si cu acesa la preservarea inaltiarei gloriei tale. „Gazet'a" si Redactorele ei ti se incsina: dar' la fiuturi aventurosi neci odata. Red.

**) Pe lunga descoperiri de relele incuibate, care inca trebue biciuite. Red.

Cine 'ti dete dreptulu de a ataca fara de probe pe unu guvernu probu si morale! Interesele mele private me oprescu, vei respunde. Slaba justificare, intr'o tiéra liberala, unde diurnalistic'a bate si in drépta si in steng'a. Fostu si la ministru de finantie declarandu pe casierulu statului de scomptulu cerutu, si n'ai primitu satisfactione? Respunde, patriote, respunde, jupane comisionare, respunde, pentru a me confundá; respunde spre a me face si pe mine proselitulu teu; si atunci voiu dice, ca nu tu si fostu calomniatoru, si ca eu am fostu lingau; dar' pana atunci staruescu a mantiené, ca si voiu a aduce o pêra nedemna asupra guvernului si tierei, servindute de corespondintiele unoru diuare independinte de ori ce controla governamentale, ba inca si mai multu, caci sci asia de bine cá si mine, ca „Trompet'a“ tinde mereu curse guvernului actuale, sperandu prin acésta a 'lu descrededitie in ochii lumei, voindu a face pe Europ'a se credia ca acesti ómeni sunt desorganisatori, si nu reformatori.

Literatii séu contractii séu furnisorii care te au indupleatu a scrie aceste rendori, merita meprisiulu (despretiulu) teu pe viitoru; caci afla ingenióse autóre, ca nu numai Romani'a, candu vinde charti'a sa sau mandatulu, are pagube; dar' si alte state multu mai veche, multo mai putinte au scomptu de 25—30 la $\frac{11}{0}$ la vendiarea hartieloru loru.

Nu plange dar' spirituale corespondinte, nu plange pe literanti séu furnisori, cari dinsii, cu tóte statele, prevedu cu engagementele loru tóte acestea, dar' fa mai bine, invatia 'i se nu aiba comisionari jidoviti, cari manance si beau mai bine de catu dinsii, si cari specula mandatele loru, scriendu acestora: ca tesaurulu nu platesce; ca tesaurulu scomptédia; si ei, omenosii comisionari, au fostu siliti cu pagube insemnate, séu prin corumperea casierului a scompta harti'a ministerului; candu eu potiu afirma savante istorice, ca acesti onesti comisionari se inavutiescu pe ruinele liferantiloru, speculandu atatu buna'a credintia a guvernului, catu si a furnisoriloru.

Acum te rogu, genialule, a nu 'ti strio'a cur'a, ca-ci apele de la Valcele sunt periculóse pregatindu-te la o respundere mai grea in viitoru.

Finescu domnule Redactoru, rugandu-ve se binevoiti a primi multumirile mele anticipate, si totu o data o sincera stringere de mana. P.R.

Sciri din Bulgari'a (dupa „Romanulu“).

Unu coresp. din Zimnicea 6 Iunie a. c. nscrie, ca starea lucruriloru in Bulgari'a se agrava din ce in ce mai multu. Ceata de insurginti sub voivodulu (comandantulu) Filipu ce se lovise cu Turcii la satulu Varbovce, dupa una resistintia curagiósa, ce a tienutu in contra a mai multu de trei sute de turci, batendu-se mai multe óre si scapandu de acolo, a fostu urmaritu de acestia pana la Balcanu. Acolo aprópe de Gabrovo in padori, s'a incsieratu éra cu ostire regulata si cu tierani turci, ce au fostu chiamati de autoritate in ajutoru. Batsi'a a tienutu patru óre, si curagiulu minunatu alu insurgintiloru a respinsu pe turci si la gonitu aprópe una óra de la positiunea loru. Atunci venindu unu ajutoriu considerabile turciloru si cativa din insurgenti raniti vediendu-se amenintiati de a cadea prinsonieri in man'a turciloru si sciindu ca acestia torturéza si spendiura chiaru pe raniti, au rugatu pe cameradii loru sei omóre ensi si se ies capetele loru, ce s'a si facutu.

Voivodulu loru, imbarbatandose anca mai multu din acésta scena, cu istaganulu intr'una mana si cu pistolulu in alta cu curagiosii sei luptatori a trecutu prin turci si scapandu de aci numai cu diece camaradi, s'a dusu in fundulu Balcaniloru, unde s'a adunatu cu alte cete de insurgenti, cari s'au formatu in una grupa de mai multe mii ocupandu positiunea ce se dice la trei mori. Grup'a acésta s'a incsieratu cu vreo siése mii turci, ostire regulata si basibozoci. Batai'a a tienutu siése óre intregi, mai multe sute de turci au cadiutu morti; din bulgari au cadiutu patrudieci si trei, morti si raniti. Turcii au fostu siliti a se retrage, dara ocupandu pólele muntelui stau acolo tienendu in locu pe insurgenti, cari inse au mice comunicatiuni prin munti.

Mithat-Pasia a fostu la Tarnova, unde dupe ce a spendiuratu mai multe persóne fara nici una judecata, s'a reintorsu Sambata 8 Iuniu la Sistov. De acolo a ridicatu patrudieci si septe de persóne dintre orasiani si puindule in fiara de persóne dintre orasiani si puindule in fiara de persóne transportatu cu elu in vapor.lu seu la Rusciucu unde dintr'aceste persóne aveau ochii sciucu. Unele dintr'aceste persóne aveau ochii crepati de tortura.

Intre cei transportati la Rusciucu se afla doctorulu K. Pavlovici, profesorulu Manciovici, doctorulu K. Hristache si George Catranov, afara Nicolae D. Hristache si George Catranov, afara Nicolae D. Hristache si George Catranov, si betrani. Se dice de multi alti fruntasi tineri si betrani. Se dice de multi alti fruntasi tineri si betrani. Se dice ca ar fi vrutu sei spendiure, daca n'ar' fi intervenitu si protestatu consulii puteriloru straine.

Afara de astea la Tarnov'a Sistovu, si la alte locuri chiaru, autoritatea agita fanatismulu turcescu in contra crestiniloru impartindu cartusie si arme spre a fi gata la órice casu de a massacra pe crestini; cu tóte ca s'au datu circumassacra pe crestini; cu tóte ca s'au datu circumassacra pe crestini; cu tóte ca s'au datu circumass